

PÁLYAMŰ

Tartalom

I. Bevezetés.....	2
II. A magas szakmai színvonalon történő, időszerű ítélkezés személyi és intézményi garanciáinak biztosítása.....	5
III. Az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása	7
IV. A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás.....	9
V. Szervezeti integritás, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, ellenőrzöttsége....	10
VI. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése	12
VII. Részvétel az Országos Bírósági Hivatal képzési rendszerében	14
VIII. Záró gondolatok.....	15

I. Bevezetés

Pályázatom bevezető részében a Pécsi Ítéltábla ítélkező tevékenységéhez kapcsolódó legfontosabb - esetenként országos összehasonlításra is alkalmas - statisztikai adatok bemutatására vállalkozom. Vallom ugyanis, hogy az Országos Bírósági Hivatal által megfogalmazott stratégiai célkitűzések között az Alaptörvényből fakadó kötelezettség, a színvonalas és időszerű ítélkezés feladata - mint *primus inter pares* - kiemelt szempontként kezelendő. Ezért mindenekelőtt el kell végezni egy objektív alapokon nyugvó, tárgyilagos és elfogulatlan elemzést, annak érdekében, hogy a Pécsi Ítéltábla helyét, szerepét - a bírósági szervezeti rendszeren belül - pontosan kijelölhessem. Ez lesz tehát a kiindulópont, energikus centrumában az ügyforgalmi adatok és a humán erőforrás egybevetésével, reményeim szerint jól érzékelhető háttérét adva annak, hogy az általam feltérképezett kihívások és lehetőségek teljesíthetőek, illetve megragadhatóak.

A helyzetértékelés során az elmúlt igazgatási ciklus legfontosabb statisztikai adataira támaszkodtam, a korábbi időszakokra szinte egyáltalán nem. Észleltem ugyanis, hogy a kiválasztott és a rendelkezésemre bocsátott - 2012-től kezdődően hat esztendő felölelő - mutatók elegendő információval szolgáltak az alapvető tények rögzítéséhez, másfelől pedig - éppen e felismeréstől vezetve - el akartam zárkózni a pályázatom felesleges adatokkal történő megterhelésétől. A lényegét - noha a statisztika sokszor megkerülhetetlen - nem a számokban, hanem a mögötte meghúzódó teljesítményekben és eredményekben mérem.

A Pécsi Ítéltábla az évenként érkezett ügyek abszolút számait tekintve a legkisebb forgalmú táblabíróság. Ennek megfelelően az engedélyezett bírói létszám is a Pécsi Ítéltáblán a legkisebb (16 fő).

A tárgyaló tanácsok havi átlagos száma ugyanakkor már megegyezik az országos átlaggal, sőt az elmúlt igazgatási ciklusban - az elnöki és az elnök-helyettesi álláshely betöltésének a sajátosságára visszavezethetően - büntető ügyszakban ez az arány tartósan a legalacsonyabb maradt. Így állt elő az a helyzet, hogy a Pécsi Ítéltábla büntető ügyszakában az egy tanácsra havonta érkező (peres) ügyek átlagos száma a legmagasabb volt. Ebben a tekintetben a polgári ügyszak elmaradt az országos átlagtól, mely lehetővé és indokoltá teheti azt, hogy az elnök-helyettesi álláshelyet a következő igazgatási ciklusban polgári ügyszakos bírót töltsék be. Erre az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása körében - némileg más megközelítésben - még vissza kívánok térni.

A Pécsi Ítéltábla ítélkezési tevékenységének statisztikai szemléletű elemzésekor nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy az évente érkezett büntető és a polgári ügyek száma jelentős ingadozást mutat. A büntető ügyszakban 2007-ben indult emelkedő tendencia 2013-ban megtorpant, majd rövid - egy évig tartó - stagnálás után, csökkenni kezdett. Ez utóbbi folyamat aztán - a 2016-os és 2017-es adatokat egybevetve - megállt. A polgári ügyszak még ennél is változatosabb, miután volt olyan esztendő (2016), amikor mind a peres, mind a nemperes ügyek száma váratlanul megemelkedett, az előző évihez képest - mindkét kategóriában - mintegy 120%-ra. Ez nyilvánvalóan összefüggésbe hozható azzal, hogy a

Pécsi Ítéltábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek közül a Pécsi- és a Kaposvári Törvényszék elsőfokú polgári ügyszakos érkezése az előző évben, 2015-ben, kiemelkedően (30% és 50%-os arányban) megnőtt, mely azonnal éreztette a hatását, annak ellenére, hogy a Szekszárdi- és a Zalaegerszegi Törvényszéken ezzel ellentétes irányú folyamat jelentkezett. További érdekesség, hogy a Pécsi- és a Kaposvári Törvényszék elsőfokú polgári ügyszakos érkezése a következő évben, 2017-ben viszont a megelőző - 2015-ös vagy annál korábbi - évek szintje alá esett, miközben a Szekszárdi Törvényszék hasonló mutatója lényeges emelkedésnek indult.

Jól érzékelhető tehát, hogy a Pécsi Ítéltábla legfontosabb ügyforgalmi adatai vonatkozásában - a jövőt érintően - előzetes számítás, kiszámítható és megbízható előrejelzés nem adható. Különösen igaz ez a megállapítás annak ismeretében, hogy 2018 január 1-én a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény, míg 2018 július 1-én a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: új Be.) formájában új kódexek léptek hatályba. Mindezek - a bevezetett új jogintézmények és perteknikai megoldások révén - várhatóan jelentős mértékben átalakítják a polgári és büntető perek struktúráját, dinamikáját, oly módon, hogy annak hatásai a jogorvoslati fórum mennyiségi és minőségi mutatóiban is minden bizonnyal érezhetőek lesznek.

Az új eljárásjogi kódexek mélyreható, hatástanulmánnyal felérő vizsgálata meghaladná e pályamű tartalmi és terjedelmi kereteit, egyetlen - e tekintetben önkényesen kiragadott - példa megemlítését mégis szükségesnek tartom. Az új Be. 627.§ (1) bekezdése értelmében - 2018 július 1-től kezdődően - fellebbezésnek van helye a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyező és az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasító végzése, valamint a harmadfokú bíróságnak a másodfokú bíróság ítéletét vagy a másodfokú bíróság ítéletét és az elsőfokú bíróság ítéletét (együttesen) hatályon kívül helyező és új eljárást elrendelő végzése ellen. E jogorvoslati lehetőség meglehetősen széles körben biztosított, abszolút és relatív eljárási szabálysértés esetén egyformán (új Be. 608.§ (1) bekezdés, 609.§ (1) bekezdés, 592.§ (1) bekezdés és 625.§ (4) bekezdés), így - az eddigi gyakorlathoz képest - mindenképpen számolni kell a fellebbezések számának emelkedésével.

Mindez - az ellentétes döntésen alapuló, mára már kialakult elméleti és gyakorlati háttérrel rendelkező - harmadfokú bírósági eljárással együtt nyilvánvalóan növelni fogja az ítélőtáblákra nehezedő munkaterhet.

Ez a növekedés ugyanakkor - szemben a korábban említett perszerkezeti és pertechnikai változások pontosan meg nem jósolható hatásaival - előzetesen is feltérképezhető. Ennek megfelelően a Pécsi Ítélőtábla Büntető Kollégiumvezetőjének a koordinációs tevékenysége mellett - az illetékességi területhez tartozó törvényszékek büntető kollégiumvezetőinek szoros együttműködésével - át kell tekinteni az elmúlt évek hatályon kívül helyezést hozó pereinek a statisztikai mutatóit.

E kiragadott kérdéskörnek döntően a lehetséges megoldási és kezelési technikák sokszínűségének a bemutatása miatt szenteltem nagyobb teret.

A nehézségek - különösen egy állandóan változó, mozgásban lévő jogi, erkölcsi és társadalmi közegben - teljesen sohasem küszöbölhetőek ki, illetve háríthatóak el. Önmagában nem is ez (vagy nem feltétlenül csak ez) igényel megoldást, hiszen a különböző elvárásoknak és hatásoknak kitett intézményi működés természetes velejárója az új kihívásokkal való kényszerű szembesülés. Ez okból nem pusztán valamely probléma felmerülése, hanem sokkal inkább a probléma felmerülésének a *váratlansága* okozhat nagyobb megpróbáltatást és járhat távolabbra mutató hátrányos következményekkel.

Mindezek előzetes felméréssel, tudatos tervezéssel és a rendelkezésre álló adatok szakszerű feldolgozásával elkerülhetőek, vagy - legalább is - mérsékelhetőek. Ehhez azonban szükséges az információk szabad áramlásának a biztosítása és összegyűjtése, majd azok analízise. Részben ebben látom a Pécsi Ítélőtábla jövőbeni szerepkörét, egy olyan tudásalapú, elméleti és gyakorlati információs-koordinációs központ létrehozásában, mely alkalmas a felmerülő problémák kezelésére, a jelentkező kihívások gyors és adekvát megválaszolására.

Az elnöki tisztségre vonatkozó jogszabályi előírások pusztá felsorolását, a közjogi szervezetszabályozó eszközben, valamint a Pécsi Ítélőtábla Szervezeti és Működési Szabályzatában foglalt egyes rendelkezések egyszerű számba vételét - e helyen - szükségtelennek tartom. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (továbbiakban: Bszi.) 119.§-ában, a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI. 30) OBH utasítás (továbbiakban: Igazgatási Szabályzat) 25.§-ában, illetve a Szervezeti és Működési Szabályzat 32-33.§-aiban foglalt elvárások ugyanis - az egyes feladatok sajátosságaihoz kapcsolódóan - különválaszthatóak, illetve jól csoportosíthatóak. Ez okból azokra a későbbiekben fogok kitérni, tartalmuk szerint abban a sorrendben, ahogyan azt az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghatározott stratégiai célkitűzések részletezése igényli.

A Pécsi Ítélőtábla szerepére, működésére és irányítására vonatkozó elképzeléseimet tehát a továbbiakban ilyen összefüggésekben és a fentebb említett rendszerező elv mentén kívánom bemutatni.

II. A magas szakmai színvonalon történő, időszerű ítélkezés személyi és intézményi garanciáinak biztosítása

A Pécsi Ítéltábla engedélyezett bírói létszáma - ahogyan arra már utalás történt - 16 fő. Ebből 10 fő polgári ügyszakba, míg 6 fő büntető ügyszakba beosztott bíró.

A Pécsi Ítéltáblára beosztott bírák jelentős többsége (75%-a) húsz évnél hosszabb szolgálati idővel rendelkezik, az átlagos - egy főre vetített - szolgálati idő: 23,31 év. A Bszi.118.§ (1) bekezdés c) és g) pontjai szerinti bírósági vezetők - a polgári- és a büntető kollégium vezetője, illetve a polgári és büntető ügyszakba beosztott tanácselnökök - kivétel nélkül olyan bírák, akik az alapítás óta tagjai a Pécsi Ítéltáblának, így önmagában tizenöt éves "táblabírói" gyakorlatot mondhatnak magukénak. A kollégiumok és az ítélkező tanácsok vezetéséért, illetve munkájának szervezéséért felelős személyek tehát nagy tapasztalattal és jártassággal bírnak.

A Pécsi Ítéltábla hosszú évek óta magas színvonalon ítélkezik, szakmai mutatói - a fentebb említett körülményre is visszavezethetően - hagyományosan elismerésre méltóak.

A polgári- és gazdasági ügyszakban az elmúlt két esztendőben jelentősen megnőtt a felülvizsgálati kérelemmel megtámadott határozatok száma, különösen a devizaalapú kölcsön-, hitel- és lízingjogviszonyokkal kapcsolatos perekben. Az esetek számottevő többségében a Kúria hatályában fenntartó, illetve a felülvizsgálati kérelmet elutasító határozatot hozott, a felülvizsgálati eljárásban hatályon kívül helyezett ügyek aránya – a 2016-os, 2017-es és 2018-as években (ez utóbbi esetben október 1. napjáig) – 4,7% és 7% között mozgott.

A büntető ügyszakban ugyanezen időszakban 33 felülvizsgálati kérelem érkezett, melyből egy esetben került sor a megtámadott határozat hatályon kívül helyezésére. Ez 3%-os arányt jelent.

Az Igazgatási Szabályzat 120.§ (2) bekezdés k) pontja értelmében a bíróság elnöke – az eljárási határidők megtartásának és az ügyek ésszerű határidőn belüli befejezésének biztosítása érdekében - jogosult és *köteles* megvizsgálni a kettő éven túl folyamatban lévő ügyek elhúzódásához vezető okokat.

A két éven túli ügyek folyamatos figyelemmel kísérése az informatikai nyilvántartás alapján, valamint az Igazgatási Szabályzat 156.§ (1) bekezdése szerinti – évente négy alkalommal tartandó - rendszeres vezetői értekezlet megtartásával kellően biztosított. Ezen túlmenően pedig a négy éven túli ügyeket – egy 2004. november 24-ei elnöki intézkedésre visszavezethetően – a Pécsi Ítéltábla Polgári és Büntető Kollégiuma soron kívül intézi. (Szükséges megjegyezni, hogy mindezekben az esetekben a kezdő időpont a keresetlevél, illetve a vádirat elsőfokú bíróságra érkezésétől számítandó, így megállapítható, hogy a szóban forgó ügyek elhúzódásának hátterében mindig a Pécsi Ítéltábla tevékenységi körén kívüli okok álltak.)

Az elhúzódó, hosszabb pertartamú ügyek állandó monitorozása lehetőséget biztosít az ítélezés időszerűségének megtartására. A két éven túli ügyek döntő többsége polgári ügyszakban egy éven, míg büntető ügyszakban hat hónapon belül befejeződik, ennél kedvezőtlenebb mutató csak elvétve fordult elő.

Mindezeket az eredményeket, illetve a hozzájuk kapcsolódó munkaszervezési megoldásokat fenn kívánom tartani.

A magas szakmai színvonalon történő, időszerű ítélezés ugyanakkor számos kihívás előtt áll. A közelmúltban hatályba lépett új eljárásjogi kódexek egységes gyakorlati alkalmazása és az elektronikus ügyintézésre való átállás, illetve a velük kapcsolatban felszínre kerülő kérdések tudományos igényű megválaszolása – a különböző szakmai fórumok között - szorosabb együttműködést igényel. Ebben – a bírósági szervezeti rendszerben elfoglalt helyéből is következően – a Pécsi Ítéltáblának meghatározó szerepet kell betöltenie.

Az ítélezés során felmerülő gyakorlati és elméleti kérdések egységes megválaszolása alapvetően a kollégiumok feladat- és hatáskörébe tartozik. A Bszi. 154.§ (3) bekezdése értelmében az ítéltábla kollégiumának tagjai az ítéltábla adott ügyszakban működő bírái, valamint általuk az ítéltábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek adott ügyszakban működő kollégiumának a bírái közül hat évre választott bírák, továbbá az ítéltábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékek azonos ügyszakban működő kollégiumának vezetői.

Az Országos Bírósági Hivatal elnöke 9.SZ/2018. (I. 24.) OBHE, illetve 74.SZ/2018. (VI.18.) OBHE számú határozatával az új polgári perrendtartás, valamint az új büntető eljárásjog hatályosulásának a támogatása érdekében munkacsoportokat hozott létre. E munkacsoportok feladatát képezi - különösen - a jogértelmezési kérdések, valamint a jogszabály-módosító javaslatok összegyűjtése és szintetizálása, az új jogintézményekhez kapcsolódó bírósági gyakorlat nyomon követése, továbbá az elektronikus megoldások támogatása.

Az új eljárásjogi kódexek hatályba lépését megelőzően a Pécsi Ítéltábla Polgári és Büntető Kollégiuma - szakáganként elkülönítetten - intranetes felületeket létesített, melyekhez biztosította az illetékességi területéhez tartozó törvényszékek kollégiumvezetőinek a részvételi, adatfeltöltési, illetve hozzászólási lehetőségét. Ezzel egyidejűleg munkacsoportok is alakultak, a törvényszékek részéről a felmerülő problémák összegyűjtésére és továbbítására, míg a Pécsi Ítéltábla részéről azok fogadására és közös megválaszolására.

Ezt a rendszert együttműködési megállapodáson alapuló, meghatározott időközönként összefoglaló jelentésekre támaszkodó, operatív testületté, hálózattá kívánom bővíteni, döntően a kollégiumvezetők aktív szerepvállalása mellett. Céлом az, hogy az igazságszolgáltatásban kiemelkedő fontosságú, az ügyekben első fokon eljáró járásbírók, illetve az ítélezés mindkét szintjén jelenlévő törvényszékek problémái gyorsan és - nem utolsósorban - intézményesített csatornákon keresztül eljussanak a Pécsi Ítéltáblához. Az információk áramlásának biztosítása során döntően a költségkímélő és hatékony informatikai megoldásokat (intranetes felület fejlesztése, videokonferencia

alkalmazása stb.) részesítem előnyben, a személyes jelenlétet igénylő tanácskozásoknak csak ott és annyiban kívánok teret adni, ahol az elengedhetetlen.

Személyes felelősségemnek tartom, hogy az intézményesített csatornákon keresztül beérkezett, majd kellő szakmai körültekintéssel feldolgozott (szintetizált) problémák - hivatalos előterjesztés formájában - az Országos Bírósági Hivatal Elnöke által létrehozott munkacsoportok látókörébe kerüljenek. Ez ugyanis a téves jogértelmezéshez vezető hibák feloldásának egyik záloga.

III. Az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása

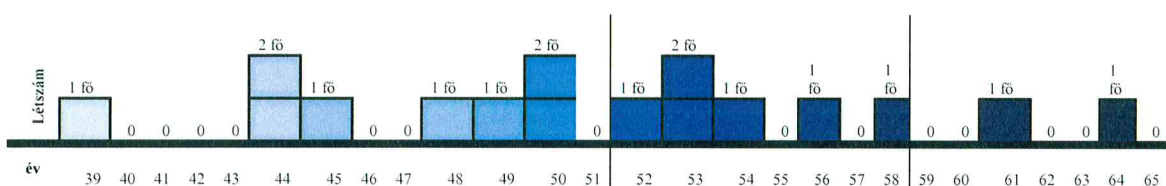
A Pécsi Ítéltábla teljes létszáma 48 fő. A már említett 16 bíró mellett 32 munkavállaló dolgozik, melyből 25 fő tisztviselő, 7 fő pedig fizikai alkalmazott.

A bírói és az igazságügyi alkalmazotti állások betöltése - hosszú évek óta - kiegyensúlyozottságot, megnyugtató stabilitást mutat; a szóban forgó álláshelyek igen nagy megtartó erővel bírnak. Az elmúlt tizenöt évben kizárólag az általános öregségi nyugdíjkorhatár elérése miatt került sor bíró felmentésére, illetve két további esetben azért kellett pályázatot kiírni, mert az álláshelyek - a Fővárosi Ítéltáblára, illetve a Kúriára történő - áthelyezés folytán megüresedtek.

Az igazságügyi alkalmazottak körében a fluktuáció gyakorlatilag ismeretlen, az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése előtti önkéntes távozásra eddig nem akadt példa. Az igazságügyi alkalmazottak bérének 2017. szeptember 1-ei rendezése, jelentős mértékű - egyben visszaható hatályú - emelése folytán ez a helyzet várhatóan a jövőben sem változik; ezek a munkahelyek rendkívül vonzóak.

Pályázatom bevezető részében utaltam már arra, hogy a szervezeti működés keretei között nem önmagában a probléma felmerülését, hanem - ennél nyomatékosabban - a probléma felmerülésének a *váratlanságát* tartom kiemelt kockázati tényezőnek. Tervszerű intézkedésekkel, tudatos és célirányos felkészüléssel azonban ezen kockázati tényezők hátrányos hatásai jelentősen mérsékelhetők.

Áttekintve a Pécsi Ítéltáblán szolgálatot teljesítő bírák életkorát, megállapítható, hogy a következő igazgatási ciklusban két - kiemelkedő vezetői és ítélkezési tapasztalattal rendelkező - bíró éri el az öregségi nyugdíjkorhatárt.

Ezzel a körülménnyel mindenképpen számolni kell, olyan intézkedési terv elkészítésével, melynek segítségével az új álláshelyek betöltését megelőzően a Pécsi Ítéltábla igényeihez leginkább igazodó pályázati feltételek írhatóak ki. Ennek során különösen a polgári ügyszakban lesz fontos az ügyérkezés statisztikai mutatóinak és összetételének az elemzése, miután ott az egyes tanácsok szakosodása hangsúlyosabban jelenik meg.

A Pécsi Ítéltábla polgári ügyeit - esetenként változó összetétel mellett - négy tanács intézi. A devizaalapú kölcsön-, hitel- és lízingjogviszonyokkal kapcsolatos pereket alapvetően két tanács tárgyalja, köztük az egyik az elektronikus cégnyilvántartás ügyeivel összefüggő teendőket is ellátja. Külön tanács foglalkozik a gazdasági- és a felszámolási ügyekkel, míg egy másik - a kollégiumvezető irányításával - nagyjából a hagyományosnak számító kötelmi-, kártérítési és személyiségi jogi pereket intézi. A felsorolt tanácsok specializálódásán nem indokolt változtatni, annál is inkább, mert az Európai Tanács döntése folytán az eddig - előzetes döntéshozatali eljárás miatt - felfüggesztett ún. devizahiteles perek számának további növekedése várható.

A Pécsi Ítéltábla büntető ügyeiben három - ez esetben is különböző összetételben működő - tanács jár el, olyképpen, hogy az egyiknek a munkáját a kollégiumvezető szervezi. Ez a gyakorlat megfelelően illeszkedik az ügyek érkezéséhez, azok feldolgozásának a folyamatossága megfelelően biztosított. Egy további tanács megszervezése szükségtelen lenne, ezért a jövőben - az egyenlő munkateher biztosítása érdekében - továbbra is előadó bíróként kívánok a büntető ítélezésben részt venni.

A társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény 18.§ (2a) bekezdése értelmében öregségi teljes nyugdíjra életkorától függetlenül jogosult az a nő is, aki legalább negyven év jogosultsági idővel rendelkezik. E rendelkezésre is figyelemmel az igazságügyi alkalmazottak körében - a következő igazgatási ciklus alatt - 3 fő nyugellátásra való jogosultságával, következőképpen szolgálati viszonyának a megszűnésével lehet számolni. Az így felszabaduló munkakörök betöltése ugyanakkor további szervezési kérdéseket is felvet, miután az elektronikus eljárások bevezetése és kiszélesítése, valamint a munkafolyamatok digitalizálása és informatikai alapokra történő helyezése csak úgy valósítható meg, ha az igazságügyi alkalmazottak naprakész tudással és kompatibilis számítástechnikai jártassággal rendelkeznek.

Mindezek a kérdések azonban szorosan összekapcsolódnak a Pécsi Ítéltáblán felhalmozott tudás és szakmai hozzáértés más vonatkozású - az emberi erőforrásokat is érintő - hasznosításával. Erről azonban később, pályaművem VII. Fejezetében szeretnék részletesebben beszélni.

IV. A tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

A Pécsi Ítéltábla rendelkezésére bocsátott éves költségvetés 2014 óta folyamatosan emelkedő tendenciát mutat. Mindez - a bírói és az igazságügyi alkalmazottak bérének a növekedésére visszavezethetően - kizárólag a személyi juttatások terén jelentkezik, itt azonban rendkívül látványosan: négy év leforgása alatt a kifizetett illetmények, projektprémiumok, béren kívüli juttatások, költségtérítések és támogatások összege mintegy 100 millió forinttal emelkedett. A dologi kiadások vonatkozásában ugyanakkor ezzel ellenétes folyamat figyelhető meg, miután a 2014-es esztendő 36 millió forintot némileg meghaladó összegének a helyébe 2017-re 30,8 millió forint lépett.

A dologi kiadások jelentős részét a közüzemi díjak teljesítése, az üzemeltetési anyagok beszerzése, a működési célú előzetesen felszámított általános forgalmi adó megfizetése, illetve az egyéb szolgáltatásokhoz sorolt posta- és takarítási költségek teszik ki. Mindezek együttesen a dologi kiadások 68%-át képezik.

A Pécsi Ítéltábla egy - a hetvenes években önkormányzati feladatok ellátására tervezett és kivitelezett - épületben működik, közösen a Pécsi Törvényszékkal. A közüzemi díjak, különösen a hőenergia és az áramszolgáltatás költségeinek a csökkentését szolgáló fejlesztési, épületkorszerűsítési elképzelések tehát csak korlátozottan, illetve közösen valósíthatóak meg.

Ezen a területen döntően az országos programokban való részvétel, a pályázati lehetőségek megragadása nyújthat mozgásteret, hasonlóan ahhoz, ahogyan a Jablonszky Ferenc VI. elnevezésű program keretében a Pécsi Törvényszék a nyílászárók cseréjét lebonyolította. Ezért az Országos Bírósági Hivatal által megküldött, illetve közzétett pályázati kiírásokat - akár soron kívüli vezetői értekezlet útján - folyamatosan figyelemmel kell kísérni.

A postaköltségek racionalizálását a Pécsi Ítéltábla illetékességi területén működő törvényszékekkel közösen kidolgozott együttműködés már hosszú ideje megfelelően szolgálja. Ennek lényege a felterjesztett, illetve a befejezés után visszaküldött iratok tervszerű, összehangolt mozdításában foglalható össze, így abban, hogy az aktákat túlnyomó részben a szolgálati járművek útjaihoz kötötten, a gépkocsivezetők közreműködésével cseréljük ki és juttatjuk el a rendeltetési helyükre. Ezt a jól működő, költségtakarékos rendszert továbbra is fenn kell tartani.

A Pécsi Ítéltábla Szervezeti és Működési Szabályzatának (továbbiakban: SZMSZ) 18.§ (2) bekezdés b) pontja értelmében a Gazdasági Hivatal ellátja az anyag- és épületgazdálkodási feladatokat, előkészíti az ezzel kapcsolatos döntéseket és vezeti a szükséges nyilvántartásokat. Ennek megfelelően a Gazdasági Hivatal főosztályvezetője rendszeres monitorozással követni köteles a járművek és az egyéb tárgyi eszközök, berendezések elhasználódási szintjét, avultságát. Rendszeres beszámolóit, jelentései és jelzései kiemelt fontossággal bírnak.

Az informatikai és telekommunikációs rendszer üzemeltetése - az SZMSZ 24.§ (2) bekezdés a) pontjából is következően - az Informatikai Osztály feladata. Alapvető jelentőségű kérdés a számítástechnikai eszközök korszerűségének a megőrzése, a szükséges karbantartások elvégzése és a fejlesztések végrehajtása. Annál is inkább, mert a magas színvonalú elméleti megalapozottsággal rendelkező, ugyanakkor - technikai értelemben - az ügyfelek elégedettségével is találkozó bírósági szervezeti rendszer modern digitális eszközök alkalmazása nélkül elképzelhetetlen. Ez okból a tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás során e területnek - a lehetséges keretek között - prioritást kívánok biztosítani.

A bírák munkafeltételeinek javítását, informatikai hozzáférését jelentős mértékben elősegíti az a központi program, mely - a Digitális Nyílt Napok megszervezésén keresztül - korszerű számítástechnikai eszközöket biztosít a számukra. Ez áttételesen azt is jelenti, hogy a rendelkezésre álló saját költségvetési források egy részét - újabb berendezések megvásárlása helyett - akár informatikai oktatásra, az igazságügyi alkalmazottak készségeinek a fejlesztésére lehet fordítani.

Az Országos Bírósági Hivatal által finanszírozott egészségügyi szűrővizsgálatok közelmúltban történő lebonyolítása kedvező tapasztalatokat hozott. Hatása és szerepe a bírósági munkahelyek vonzóvá tételében, megtartó képességeinek az erősítésében nyilvánvalóan befolyásoló tényezőként fog megjelenni, ezért a pénzügyi erőforrások jövőbeni felhasználásakor - a mozgásteremhez mérten - az ilyen jellegű programok támogatását sem kívánom szem elől téveszteni.

V. Szervezeti integritás, az ítélkezési és igazgatási munka átláthatósága, ellenőrzöttsége

Az integritás értelmezésének számos megközelítése lehetséges, legáltalánosabb értelemben „érintetlenséget”, „sértetlenséget” és „feddhetetlenséget” jelent. Számomra azonban komplex összefüggésben – szervezeti oldalról – még valami mást is: „támadhatatlanságot”, egy olyan helyzet kialakítását és fenntartását, melyben az intézmény működése minden szempontból kikezdhethetetlen. Ez felel meg a Pécsi Ítéltáblával szemben támasztható szakmai, igazgatási és morális követelményeknek.

Az ítélkezés terén – túl a II. pontban érintett körülményeken – a szervezeti integritás alapja: az ügyelosztási rend, mely a Bszi. 10.§ (1) bekezdése értelmében tartalmazza a bíróságon működő tanácsok számát és összetételét, az eljáró tanácsok által intézett ügycsoportok felsorolását, az akadályoztatás esetén követő eljárási rendet, az ügyek elosztására jogosult vezető megnevezését, valamint azt, hogy az ügyek elosztása milyen módon történik. Ez utóbbi vonatkozásában többféle módszer – akár egyidejű, kombinatív alkalmazása is – megengedett, annak világos és félreérthetetlen kifejezésre juttatása mellett, hogy az ügyek előre meghatározott módon kerülnek a törvény által rendelt bíróhoz (tanácshoz).

Értelmezésem szerint az eljáró tanácsok összeállításakor, valamint az általuk intézett ügycsoportok kijelölésekor szakmai szempontoknak kell érvényesülniük, melyeket a bírói tanács és a kollégiumok véleménye testesít meg. Ugyanakkor az ügyelosztási rend Bszi. 9.§ (1) bekezdése szerinti meghatározásánál már hangsúlyozottan a bíróság elnökének a felelőssége jelenik meg, leginkább abban, hogy az ügyben eljáró bíró (tanács) „törvény általi elrendeltsége” valóban tettenérhető, illetve számonkérhető legyen.

Ehhez hasonlóan fontos szempont az arányos munkateher biztosítása is, miután az integritás - mint egy képzeletbeli burok - nem pusztán a jogosulatlan külső beavatkozások ellen nyújt kellő védelmet, hanem egyben arra is alkalmas, hogy belülről harmóniát teremtsen. Végző soron egy "komfortzónát", melyben az elmélyült, magas színvonalon elvárt szakmai munka minden feltétele adott. Ez az én szervezeti integritás-felfogásom lényegi kiindulópontja.

A panasz - ahogyan arra a 10/2012. (VI. 15.) OBH utasítás 3.§-a is utal - olyan egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, melynek orvoslása nem tartozik más eljárás hatálya alá.

A Pécsi Ítéltáblához benyújtott panaszok száma viszonylagos stabilitást mutat. Az elmúlt három esztendőben - 2015 és 2017 között - évenként 33-36 ilyen jellegű beadvány érkezett, melynek jelentős többségében a panaszosok további jogorvoslati lehetőséggel kívántak élni. A beadványok kisebb hányada - döntően a perveztes felek részéről - az eljáró bíró pervezető magatartását, egyes kijelentéseit vagy a határozat megfogalmazását sérelmezte, legáltalánosabban azt, hogy a tanács vagy annak egyik tagja elfogult volt. Ezek azonban egyetlen esetben sem bizonyultak megalapozottnak.

Vallom, hogy a szervezeti integritás elkülönülten, csak a bírósági rendszer egyes szintjeire vonatkoztatva nem létezik. Ezért e tekintetben is szükségesnek tartom a Pécsi Ítéltábla illetékességi területéhez tartozó törvényszékekkel való szoros együttműködést, a regisztrált panaszok - azonos módszerrel történő - feldolgozását és évenkénti elemzését, valamint a felhalmozott tapasztalatok kicserélését. Mindez lehetőséget nyújthat közös stratégia kidolgozására, a szervezeti integritás regionális szintű megteremtésére, illetve arra, hogy az így megszerzett ismeretek a - 6/2016. (V. 31.) OBH utasítás 37.§ b) pontjában megjelölt - munkaterv vagy a hosszabb távú intézkedési terv részeivé váljanak. Az integritásfelelősi hálózat ilyen jellegű összekapcsolása - elnöki jóváhagyás mellett - biztosíthatja továbbá azt is, hogy az összegyűjtött információk rendszerezetten, tematikus csoportosításban kerüljenek az Országos Bírósági Hivatalhoz.

Az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa által kiadott 2016/679. számú rendelet - közismertebb nevén a GDPR - új követelményeket támasztott a bírósági szervezeti rendszerrel szemben. A bírósági épületekben található biztonsági kamerák üzemeltetése közös feladatokat ír elő a Pécsi Törvényszék és a Pécsi Ítéltábla számára, ez ügyben intézkedési terv készült. Az abban foglaltak végrehajtásának a folyamatos ellenőrzése, a felmerülő jogértelmezési kérdések megválaszolása – integritási szempontból is – kiemelt kötelezettségként kezelendő.

Az Országos Bírósági Hivatal Elnöke 2017. január 1. napjától kezdődő hatállyal „Informatikai Biztonság Irányítási Rendszer (IBIR) Munkacsoportot” hozott létre a bírósági szervezet informatikai védettségének a megerősítése, a felhasználók biztonságtudatosságának növelése érdekében. Mindezek a feladatok számos integritási kérdést érintenek, ezért figyelemmel szeretném kísérni a munkacsoport által közzétett állásfoglalásokat, elvi véleményeket.

Fontosnak tartom az igazgatási munka belső kommunikációját és átláthatóságát. A szervezet integritását, az összetartozás érzését ugyanis jelentős mértékben erősíti, ha a vezetői tevékenység - az intraneten közzétett hírek, jelentések és képes beszámolók segítségével - nyomon követhető, illetve annak egyes elemei bármikor visszakereshetők. Ez okból meg kell újítani a Pécsi Ítéltábla intranetes felületét, elsősorban modern technikai és vizuális megoldásokkal. Ennek során hasznosítani kívánom az Országos Bírósági Hivatal által indított új - "Bírósági brand" című - program megismerése, valamint a 2018. október 11-12. napjain rendezett "Bíróság és Kommunikáció" elnevezésű nemzetközi konferencián szerzett tapasztalataimat.

Mindezt az Elnöki Iroda és az Informatikai Osztály bevonásával kívánom megvalósítani, oly módon, hogy az egyes feladatokat, illetve azok elvégzésének módját részletes jegyzékben rögzíteném.

VI. A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése

Megítélésem szerint ez az a terület, ahol a bírósági szervezeti rendszer a legnagyobb modernizációs - informatikai alapú - kihívás előtt áll. Az Országos Bírósági Hivatal kiemelt célként kezeli a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítését, az akadálymentes elektronikus kapcsolattartás technikai feltételeinek a megteremtését, valamint az ügyintézés optimalizálását és ügyfélbarát jellegének a megerősítését. E modernizációs program nyitánya volt "A bírósági igazgatás további elektronizálása (Digitális Bíróság) projekt" elindítása.

A szóban forgó projekt három célkitűzést fogalmazott meg: a bírósági határozatok közzétételének és anonimizálásának a fejlesztését, a bírósági eljárások iratainak az elektronizálását (E-Akta részprogram) és a bírósági periratok elektronikus betekintésének a biztosítását, valamint a bírósági szakrendszerek és a Központi Kormányzati Szolgáltatás Busz (KKSZB) közötti kapcsolat megteremtését.

Megkerülhetetlen kérdés az, hogy e feladatok teljesítéséhez a Pécsi Ítéltábla - igazgatási és szervezési megközelítésben - hogyan tud hozzájárulni.

Véleményem szerint mindenekelőtt a központi igazgatás célkitűzéseinek az ismertetésével, a megvalósításhoz vezető folyamat aktuális állomásainak a bemutatásával, az esetleges észrevételek és javaslatok összegyűjtésével, azaz aktív és - nem utolsó sorban - kellően tagolt, lényegre törő kommunikációval. Ennek során az információátadáshoz igénybe

kívánom venni mindazokat a kapcsolati utakat - különösen a tájékoztatást, a jelzést és az értekezleti rendszert -, melyeket az Igazgatási Szabályzat 149.§ (1) bekezdése biztosít.

További lehetőség rejlik abban, hogy 2017. október 25. napjától részt veszek a "Digitális Bíróság" projekt megvalósításában, kezdetben a Bírósági határozatok közzététele-, majd 2018. március 1. napjától a Határozatszerkesztési munkacsoport tagjaként. Az így megszerzett ismereteket, a fejlesztés irányát és koncepcionális állomásait következetesen közvetítem a Pécsi Ítéltábla bírái és igazságügyi alkalmazottai felé.

Nagyobb hangsúlyt kell fektetni azoknak a szomszédos, kapcsolódó informatikai alkalmazásoknak az elfogadtatására és mindennapossá tételére, melyek - jellegükből adódóan - részei a megújuló, számítástechnikai alapokra helyezkedő bírósági modellnek. Ide sorolom a Global Speech beszédfelismerő programot, illetve mindazt, ami ennek elméleti háttérében - mint motivációs tényező - áll: az alkalmazottak munkáját segítő és egyben az ügyintézés is optimalizáló megoldásokat.

A Global Speech beszédfelismerő program szélesebb körű alkalmazása érdekében már megbízott vezetőként is tettem lépéseket.

A Pécsi Ítéltáblán két elektronikus kapcsolattartó működik, polgári és büntető ügyszak szerinti megosztásban. Havi beszámolóikat az Elnöki Iroda vezetői ellenjegyzés után küldi meg az Országos Bírósági Hivatalnak, így az abban foglalt adatok megismerése folyamatosan biztosított. Ezen túlmenően a Pécsi Ítéltábla illetékességi területén működő elektronikus kapcsolattartók magasabb szervezeti szinten - regionális munkacsoportba tömörülten - is együttműködnek, a felmerülő problémák gyakoriságához igazodóan tanácskozásokat és egyeztetéseket tartanak. Ennek a fórumnak a hasznossága vitathatatlan, így a tevékenységét támogatni és erősíteni szeretném.

A regionális kapcsolattartás fontos eszközének tekintem a videokonferenciát. Egyszerű alkalmazása, valamint költségkímélő hatása folytán a Kaposvári-, a Pécsi-, a Szekszárdi- és a Zalaegerszegi Törvényszékkel történő operatív jellegű tanácskozások során meghatározó szerephez kell jutnia.

Fontosnak tartom a bíróságokkal kapcsolatba kerülő személyek - tanúk, sértettek, vagyoni - és egyéb érdekeltek, törvényes képviselők, segítők, ügygondnokok és más perbeli résztvevők - véleményének a megismerését. Nem feltétlenül csak papíralapú kérdőívek kitöltése útján, hanem on-line formában is, amennyiben ez utóbbi alkalmazásának a szervezeti feltételei adottak lesznek. Az ügyfél-elégedettség megbízható, objektív vizsgálatok azonban kellő körültekintéssel szükséges eljárni a kérdések aktualizálásánál, ügyelve arra, hogy a felmérésben az új bírósági feladatokra (pl. GDPR) vonatkozó véleménynyilvánítás lehetősége is helyet kapjon.

E tekintetben is számos előnnyel járna a regionális együttműködés. Az ügyfél-elégedettségi vizsgálatok együttes és átfogó lebonyolítása ugyanis olyan összefüggéseket hozhat a felszínre, melyek egy elszigetelt felmérés során a valóságnál kisebb jelentőségűnek

mutatkoznának, vagy teljesen háttérben maradnának. Közös munkával, az ítélőtábla és a törvényszékek összehangolt szerepvállalásával azonban ez a hibaforrás kiküszöbölhető.

VII. Részvétel az Országos Bírósági Hivatal képzési rendszerében

Az ítélőtábla elnöke a Bszi. 121.§-a alapján részt vesz az illetékességi területén működő bíróságok bírái és igazságügyi alkalmazottai képzésének a koordinálásában, valamint az Országos Bírósági Hivatal elnökének a regionális képzési feladatokra vonatkozó határozatának a végrehajtásában.

E feladat 2017-ben – pusztán számokban kifejezve – a Pécsi Ítélőtábla, illetve az illetékességi területéhez tartozó Kaposvári-, Pécsi-, Szekszárdi- és Zalaegerszegi Törvényszékek tekintetében összesen 28 képzési nap megszervezését jelentette, mintegy 1.250 résztvevővel. Az előadások és tanácskozások (workshopok) megtartásában, valamint lebonyolításában számosan vettek részt, a rendezvények együttes költségvetési igénye meghaladta a 7 millió forintot.

Pályázatom II. fejezetében utaltam arra, hogy a Pécsi Ítélőtáblára beosztott bírák háromnegyede húsz évnél hosszabb szolgálati idővel, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkezik. Az elmúlt időszak szakmai rendezvényein – a kollégiumi üléseken és a képzéseken - szinte valamennyien aktív előadói, témavezetői szerepet vállaltak, melynek a jövőben is kiemelt hangsúlyt kell kapnia. A regionális képzési rendszer ugyanakkor felszínre hozta, illetve megmutatta a Kaposvári-, a Pécsi-, a Szekszárdi- és a Zalaegerszegi Törvényszékeken felhalmozott képességeket és erőforrásokat, mindazokat a korábban kiaknázatlan lehetőségeket, melyeket az oktatás, a tudásmegosztás szolgálatába lehet állítani. Ez okból továbbra is támogatni, illetve erősíteni kívánom az - egyébként jól működő - oktatásfelelősi hálózatot, annak érdekében, hogy a Pécsi Ítélőtábla által koordinált, de a törvényszékekkel közösen szervezett képzések a résztvevőkben mindenkor elismerést és nagyrabecsülést váltsanak ki.

Mindez egyben azt is jelenti, hogy a regionális képzési feladatok teljesítése során a Pécsi Ítélőtáblának – a koordináció mellett – kooperációs szerepet is szánok. Ennek szerves része a képzési igények (ún. fókusz témák) közös felmérése, a kompetencia-listával egybekötött oktatói névjegyzék elkészítése, valamint a Pécsi Ítélőtábla által működtetett – informatikai alapú - Regionális Oktatási Portál fenntartása, megújítása.

Az oktatási segédanyagok, témavázlatok és jegyzetek elkészítését, közzétételét, illetve az alkalmazását érintően támogatom az informatikai alapú - a „Coospace” hálózati rendszerrel kompatibilis - megjelenési formákat is (pl. e-learning).

Kiemelt jelentőséget tulajdonítok annak, hogy a Pécsi Ítélőtábla bírái bekapcsolódhassanak az „új generációs képzésekbe”, a hat évnél kevesebb gyakorlattal rendelkező bírák anyagi- és eljárásjogi, valamint etikai felkészítésébe.

A Pécsi Ítéltábla rendszeresített fogalmazói álláshellyel nem rendelkezik. A Pécsi Törvényszékkel 2014. október 17-én, illetőleg a Szekszárdi Törvényszékkel 2016. szeptember 30-án megkötött együttműködési megállapodás értelmében azonban a Pécsi Ítéltábla – polgári és büntető ügyszakban – egy-egy hónapos szakmai gyakorlatot és egy-egy tanulókört biztosít a szóban forgó törvényszékek fogalmazói számára. Mindennek az előnyét nem pusztán a képzésben való részvételben látom, hanem a kapcsolatépítésben, illetve az egymás megismerésének a lehetőségében is. E rendszer változatlan tartalommal való működtetése továbbra is fontos.

A regionális képzési feladatok ellátásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni azokat a tapasztalatokat sem, melyekre a Pécsi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karával való együttműködés során lehetett szert tenni. A Pécsi Ítéltábla bírái közül többen is részt vettek, illetve részt vesznek a joghallgatók képzésében, hagyományosnak tekinthető előadások vagy szemináriumi foglalkozások formájában, illetve úgy, hogy közreműködést vállalnak a felsőoktatási intézmény által elindított ún. „Jogklinika” programban. Ilyen módon az egyetemi oktatásban megjelenő legújabb kihívásokról és igényekről is közvetlen információkat szerezhetünk.

A bírósági szervezeti rendszer az elektronikus eljárások bevezetése, az igazgatás további elektronizálása (Digitális Bíróság Projekt), illetve a szóban forgó modernizációs programokhoz kapcsolódó fejlesztések (Via Video Projekt, beszéd felismerő és –leíró szoftverek stb.) folytán számos kihívás előtt áll. Mindezek teljesítése, a jelentkező feladatok magas szinten történő, időszerű ellátása jól felkészült igazságügyi alkalmazotti kollektíva nélkül elképzelhetetlen. A hagyományosnak számító, több évtizede változatlanul működő munkafolyamatok helyébe mindinkább olyan tevékenységi körök lépnek, ahol a gépelést, a hallott szöveg leírását a számítástechnikai eszközök és informatikai programok tudásalapú, hozzáértő alkalmazása váltja fel. Ennek befogadására és elsajátítására az igazságügyi alkalmazottakat egy rugalmas, a helyi és regionális szinten jelentkező igényekhez folyamatosan illeszkedő képzési rendszer működtetésével kell nyitottá tenni.

Igaz ez a megállapítás a bírák vonatkozásában is. A tárgyi feltételek biztosítása mellett tehát meg kell találni azokat a kommunikációs lehetőségeket, melyek a képzésben való részvétel kapcsán ösztönzőleg, motivációs tényezőként hatnak. E feladatok egymás mellett, azonos nyomatékkal jelentkeznek.

VIII. Záró gondolatok

A pályaművemben kifejtett tervek megvalósításának az ütemezéséről eddig nem szóltam. Döntően azért, mert a küszöbön álló feladatok - az új eljárási kódexek hatályba lépéséhez, az elektronikus eljárás kiszélesítéséhez, a Digitális Bíróság Projekt megvalósításához kapcsolódó teendők - nem tűrnek halasztást, azonnali cselekvést és együttműködést igényelnek. Ezért a végrehajtásuk - állandó vezetői felelősségvállalás mellett - folyamatos.

Ezen túlmenően értelmezhetetlen lenne határidők szakaszolásáról beszélni azon elképzeléseket érintően, melyeket a Pécsi Ítéltábla koordinációs és kooperációs szerepköreire vonatkozóan vázoltam fel. Azok ugyanis - a Pécsi Ítéltábla bírósági szervezeti rendszeren belül elfoglalt helyéből következően - eredendően léteznek, így pusztán csak az említett tevékenységek felelősségteljesebbé tételéről lehet szó, minden esetben úgy, hogy a koordináció és a kooperáció az Országos Bírósági Hivatal elnöke által megfogalmazott stratégiai célkitűzések megvalósulását segítse elő. Ebben azonban szorosan együtt kell működni a Kaposvári-, a Pécsi-, a Szekszárdi- és a Zalaegerszegi Törvényszékekkel.

A Pécsi Ítéltábla 2018 és 2024 közötti szerepvállalását így képelem el.

Megítélésem szerint következetes, átlátható és jól kiszámítható vezetői stílus gyakorlásával hozzájárulhatok ahhoz, hogy a bírói tisztségnek méltó rangja, presztízse legyen.

P é c s, 2018. október 29.

dr. Túri Tamás